

Lægdsruller - hvad er det?

Lægdsruller er fortegnelser over de mænd, der kunne udskrives til militærtjeneste i hæren. Anvendelsesmulighederne er mange. Til slægtsforskning bruges rullerne især til at følge mænds flytninger eller til at få oplyst, ved hvilken enhed i militæret værnepligten blev aftjent.

I Rigsarkivets selvbetjeningsmagasin er lægdsrullerne fra de centrale udskrivningsmyndigheder opstillet. Disse lægdsruller dækker hele landet og er stort set bevaret i deres helhed. Rullerne stod oprindeligt på Rigsarkivet. I selvbetjeningsmagasinet står desuden lægdsruller fra de regionale udskrivningsmyndigheder i København med tilhørende navneregister.

Ud over de nævnte lægdsruller findes en mængde ruller fra de regionale og lokale udskrivningsmyndigheder. Disse ruller står i almindeligt lukket magasin og kan bestilles i Daisy.

Baggrunden for lægdsrullerne

I 1788 blev stavnsbåndet ophævet og grundstenen lagt til en civil værnepligt. Det skete ved forordningen af 20. juni 1788. Tidligere havde private godsejere sørget for at finde mandskab til hæren. Efter stavnsbåndets ophævelse blev dette ansvar flyttet over på kongens og statens hænder. Der blev nu skabt et direkte forhold mellem stat og den værnepligtige.

I de efterfølgende år blev der udbygget et statsligt lægdsvæsen, som skulle holde opsyn med landets værnepligtige. Det var vigtigt for regeringen at vide,

hvor stor en styrke man i tilfælde af krig rådede over. Derfor så staten det som sin opgave at føre nøje optegnelser over den mandlige befolkning i lægdsruller.

Lægdet

Ordet "læg" kommer af ordet "sammenlægning". Det har siden 1600-tallet været brugt som betegnelse for det antal gårde, der i fællesskab skulle stille én soldat. Siden 1701, hvor landmilitsen blev oprettet, var landet inddelt i lægder af 20 tønder hartkorn. Hvert lægd skulle som udgangspunkt stille én soldat til rådighed.

I 1788 blev landets udskrivningsvæsen ændret, og landet inddelt i 1656 lægder. Hvert lægd blev på landet stort set identisk med et sogn og fra 1843 i byerne identisk med en købstad. Lægderne blev fortløbende nummerede inden for hvert amt. Det vil sige, at det første lægd i hvert amt fik lægdsnummer 1 og så fremdeles. Soldater skulle ikke længere udskrives på baggrund af lægdets antal hartkorn men ud fra lægdets folkemængde.

Ved værnepligtsloven af 6. marts 1869 indførtes 6 udskrivningskredse i stedet for amtsinddelingen. Herefter blev lægderne fortløbende nummereret i hvert af de 6 udskrivningskredse. Efter genforeningen i 1920 kom 7. udskrivningsdistrikt (Sønderjylland) til.

Du kan se et kort over udskriftskredsene på modsatte side >

Det finder du i selvbetjeningsmagasinet
Lægdsruller dækkende hele landet
fra de centrale udskrivningsmyndigheder
Lægdsruller dækkende København med navneregister
fra de regionale udskrivningsmyndigheder

Udskrivningskredse efter 1870

indtegnet på kort over herreder og amter ca. 1920

Amtsnavne med bogstaver
Følgende bogstaver blev brugt for amter i Rigarkivets område (1., 2. og 6. udskr.kreds)

K = Københavns Amt
F = Frederiksborg Amt
P = Præstø Amt
S = Sorø Amt
H = Holbæk Amt
M = Maribo Amt
B = Bornholms Amt

Forordningen af 20. juni 1788
"at fremstille det til Krigshærens Vedligeholdelse fornødne Mandskab [...] skal fordres umiddelbar, som en almindelig og personlig Pligt imod Kongen og Fædrelandet".

Hvor finder du lægdsrullerne?

Lægdsvæsenets administrative opbygning

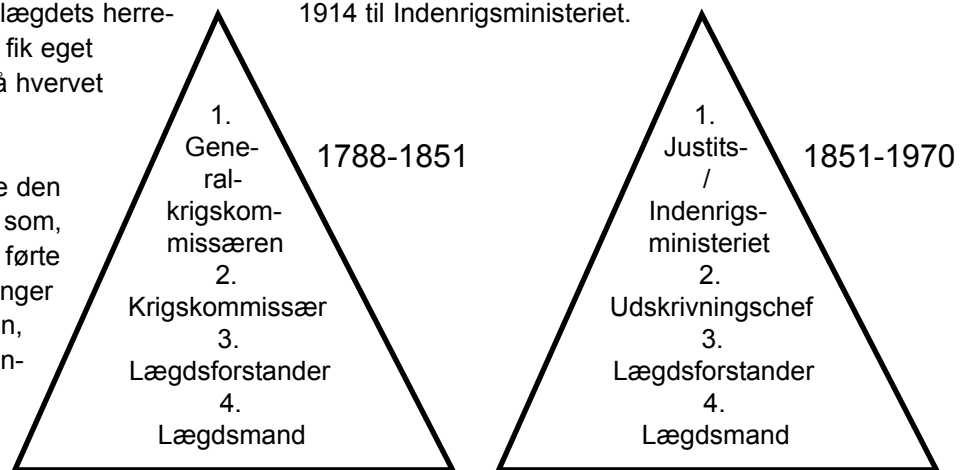
Administrationen af udskrivningsvæsenet bestod af fire trin. Øverst sad generalkrigskommissæren i danske cancelli. Under ham fandtes en krigskommissær for lægderne i flere amter. Dernæst en lægdsforstander for et eller flere lægder. Nederst i hierarkiet fandtes en lægdsmand for hvert lægd.

Lægdsmanden var en lokal bonde og oftest identisk med sognefogeden. Han foretog indberetninger til lægdsforstanderen, der oftest var lægdets herremand. Fra 1843, da købstæderne fik eget lægdsnummer, fik byfogeden også hvervet som lægdsmand.

Det var lægdsmanden, som havde den direkte kontakt til befolkningen og som, sammen med lægdsforstanderen, førte de lokale ruller. De sendte oplysninger op i systemet til krigskommissæren, som igen sendte dem videre til generalkrigskommissæren i København. Her foregik den overordnede revision og kontrol

af lægdsrullerne. De samme oplysninger findes derfor ofte på flere administrative niveauer.

I midten af 1800-tallet forandrede administrationen sig. Lægdsforstandernes ansvar blev i 1850 overdraget til retsbetjentene og i stedet for en krigskommissær udnævntes en udskrivningschef for hver udskrivningskreds. Generalkommisærrens stilling blev nedlagt og forretningerne overgik til Justitsministeriet og senere i 1914 til Indenrigsministeriet.

Oversigt over lægdsruller

Rigsarkivet har ruller fra de centrale udskrivningsmyndigheder dækkende hele landet samt fra regionale og lokale udskrivningsmyndigheder for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm. Ruller fra de regionale og lokale udskrivningsmyndigheder for det øvrige land skal du finde på et af de tre landsarkiver.

Administrativt niveau	I hvilket arkiv findes rullerne	Hvordan ser jeg rullerne
1 Centrale udskrivningsmyndigheder	- 1851 Generalkommisærrens arkiv 1851-1914 Justitsministeriets arkiv 1914- Indenrigsministeriets arkiv	Ruller hele landet fra 1789 Selvbetjeningsmagasinet
2 Regionale udskrivningsmyndigheder	- 1851 Udskrivningsdistriktsarkiver 1851 - Udskrivningskredsarkiver	Ruller København fra 1847 Selvbetjeningsmagasinet Ruller øvrige Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm Bestil i Daisy.
3 Lokale udskrivningsmyndigheder	- 1919 Retsbetjentarkiver (afdeling M) 1919 - Politimesterarkiver (afdeling X) Indtil 1850 også amtsstuearkiver og private godsarkiver.	Ruller for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm Bestil i Daisy.
4 Lokale udskrivningsmyndigheder	Arkiverne er i almindelighed gået tabt.	Arkiverne er i almindelighed gået tabt.

De forskellige typer lægdsruller

Lægdsvæsenet førte flere forskellige typer lægdsruller, nemlig hovedruller, tilgangsruller og fra 1871 omskrevne ruller.

Hovedruller

Hovedruller er fortegnelser over samtlige værnepligtige i et lægd i et givet år.

I 1861 blev det bestemt, at hele rulleføringen skulle omlægges. Det betød, at man reelt afskaffede de hidtidige hovedruller, så der fremover kun skulle føres tilgangsruller og omskrevne ruller.

Herunder ses en oversigt over brugen af hovedruller:

1789-1795*	Hovedruller (også kaldet ekstrasesionsruller) blev ført hvert år.
1795-1849	Hovedrullerne blev ført hvert 3. år. I de mellemliggende år førtes kun tilgangsruller.
1849-1861	Hovedrullerne blev ført hvert 6. år. I de mellemliggende år førtes kun tilgangsruller.
1861-1871	Overgangsperiode. Hovedrullerne skulle kun udarbejdes hvert 10. år, og disse skulle ikke indeholde de sidste fem årgange.
1871	Den sidste hovedrulle

* Dog ofte først fra begyndelsen af 1790erne.

SLETTET FRA RULLEN

Når en person blev slettet (afgik) fra rullen, blev det noteret i den rulle, hvor den værnepligtige senest var indført. Nogle ruller bliver kaldt afgangsruller, men der findes ikke selvstændige ruller til dette formål. En person slettes typisk af rullen, når han nåede ud over den værnepligtige alder, flyttede, blev kasseret, blev fritaget af andre årsager eller døde.

Sletning af rullen er typisk markeret med udstregning eller stempel såsom "slettet" eller "afsked."

Tilgangsruller

Tilgangsruller indeholder dem, der blev optaget i rullen i et givet år, enten fordi de nåede den registreringspligtige alder eller fordi de flyttede til lægdet, og i forvejen stod indskreven i rullen i det lægd, de fraflyttede.

Herunder ses en oversigt over brugen af tilgangsruller:

1795-1861	Tilgangsrullerne blev ført i de år, hvor hovedrullen ikke blev ført.
1861-1871	En overgangsperiode, hvor der principielt hvert år blev ført tilgangsruller.
1871-1956	Tilgangsrullerne blev ført hvert år.

Omskrevne ruller

Alle tilgangsruller blev omskrevet 11 år efter deres tilblivelse. De omskrevne ruller indeholder oplysninger om de værnepligtige, som havde boet i lægdet i samtlige 11 år og som stadig var værnepligtige. F.eks. vil en tilgangsrulle fra året 1897 være omskrevet i 1908.

1871-1956 Omskrevne ruller hvert år.

Efter 1956 føres lægdsrullerne på kort.

SØRULLER

De personer, som blev udset til at gøre tjeneste i flåden, blev optaget i sørullerne. Udskrivningen skete fra de såkaldte sølimitter, d.v.s. de landsogne og købstæder (incl. København), der lå ud til havet. Flådens værnepligtige kom fra de befolkningsgrupper, hvis erhverv var knyttet til søen, d.v.s. sømænd, fiskere og lign. Man skal dog være opmærksom på, at der fra sølimitter også blev udskrevet mandskab til hæren, hvis deres arbejde ikke var knyttet til søen. Frem til 1860 blev de værnepligtige indført enten i lægdsrullen eller i sørullen. Fra 1861 blev alle først indført i lægdsrullen.

Hvem blev indskrevet i lægdsrullerne ?

Det har altid været sådan, at kun drenge eller mænd er værnepligtige. Hvilke drenge og mænd der blev optaget i lægdsrullen varierer dog over tid.

1788 - 1848

Før 1848 var det forældrenes stilling i samfundet, som var afgørende for, om man kom til at stå i lægdsrullen. I forordningen af 20. juni 1788 blev det fastslået, at kun bondestanden skulle være værnepligtig. Selv hvis en person flyttede fra land til by, blev han normalt ikke slettet af rullen. Omvendt blev en bybo, der flyttede på landet, heller ikke automatisk værnepligtig. Det blev til gengæld hans sønner. Herkomsten var således afgørende.

Ud over byboer fandtes en række andre undtagelser fra værnepligten - også på landet. På trods af, at forordningen 1788 i adskillige paragraffer definerede, hvem der skulle og ikke skulle være værnepligtige, var der dog en del usikkerhed omkring disse undtagelser. Derfor udsendtes den 8. maj 1829 en forordning, der søgte at løse problemet. Den var dog heller ikke helt klar i sin formulering. Det blev bestemt, at møllere, kromænd og håndværkere på landet skulle sidestilles med den øvrige bondestand, og altså derfor også henregnes til de værnepligtige.

1848-

I 1848 kom Danmark i krig med Preussen. Det blev derfor meget aktuelt, hvem der skulle udskrives. Ved en anordning af 23. september 1848 blev den ikke værnepligtige del af den mandlige befolkning indkaldt. Det blev desuden bestemt, at alle født 1823-25, skulle på session. Få måneder senere, den 12. februar 1849, kom loven om den almindelige værnepligt. Samtidig blev alle mænd, som var født i 1826 eller senere, indkaldt til session. Præster og skolelærere var dog stadig fritaget. De sidste fritagelser forsvandt ved værnepligtsloven af 8. juni 1912.

Hvem var værnepligtige ?

Herunder ser du to skemaer over, hvem der var værnepligtige. Skemaet er dog langt fra udtømmende, da der var mange finurligheder og især før 1829 ofte også usikkerhed om de præcise regler.

1788-1847	Sønner var værnepligtige, hvis faderen var	Sønner var undtaget fra værnepligt, hvis faderen var
1788 - 1829	- Født på landet af bondestand. - Flyttet til byen fra landet.	- Gårdbruger, men ikke selv af bondestand. - Adelig - Gejstlig - Civil embedsmand - Bybo, men ikke bondefødt. - Degn / skoleholder - Substitut*
1829 - 1847	Som ovenfor samt... - Møller, kromand eller håndværker, som bestred en næring, der kan sidestilles med bondestandens.	Som ovenfor samt... - Godsforvalter - Kontorbetjent - Skovridder

* En person, der mod betaling stillede som soldat på andres vegne

1848-	Værnepligtige personer	Undtaget fra værnepligt
1848	Alle mænd blev ekstraordinært indkaldt	
1849-1861	Alle ustraffede mænd med dansk indfødsret med fast ophold i det egentlige Danmark	- Præster - Skolelærere
1861-1869	Som ovenfor	- Præster
1869-1912	Som ovenfor	- Ingen

FRIHEDSBREV

Personer med frihedsbrev var undtaget fra værnepligten. Fritagelsen skete ved kongelig resolution. I lægdsrullerne anvendes følgende forkortelser for frihedsbreve:

- GMS** - gammel(gård)mands eneste søn
- SMS** - syg (gård)mands eneste søn
- GBES** - gårdbrugerens enkes eneste søn

Desuden kunne følgende få frihedsbrev:

- Gifte husmænd med børn
- Gårdmænd, der havde købt eller fæstet en gård
- Bondestandens sønner, der studerede eller havde taget en akademisk uddannelse

Oplysninger om frihedsbrev finder du i Danske Kancellis arkiv, 4. Departement, Brevbogen.

BØRN UDENFOR ÆGTESKAB

Børn uden for ægteskab skulle aftjene værnepligt efter moderens stand, hvis moderen var ugift. Hvis moderen blev gift eller var enke, var det hendes mands stand, som var afgørende. Hvis en ugift kvinde fødte en dreng i en købstad, var han værnepligtig,

SESSION

Du kan også være heldig at finde arkivalier fra de årlige sessionssamlinger. Hertil blev indkaldt alle, som stod opført i lægdsrullen, og som havde en bestemt alder. Pointen var - som ved sessionerne i dag - at udvælge de værnepligtige, som skulle gøre tjeneste i militæret.

Normalt kom man på session omkring sin 20 års fødselsdag

I udskrivningsdistrikternes eller udskrivningskredsenes arkiver kan du være heldig at finde:

- sessionsforhandlingsprotokoller (med behandling af ansøgninger om fritagelse osv.)
- visitationsprotokoller (lægens bedømmelse af sundhedstilstand og tjenestedygtighed)
- sessionsekspeditionsprotokoller (oplysninger om den enkelte værnepligtige, sundhedstilstand, tjenestedygtighed).

Du skal dog være opmærksom på, at mange arkivalier vedrørende sessioner er gået tabt.

Hvornår blev man indskrevet i lægdsrullen?

Oversigten til højre viser, hvornår man blev optaget i lægdsrullen, og hvornår man senest blev slettet.

Optagelse i rullen blev regnet efter den såkaldte "lægdssullealder", dvs. den alder den værnepligtige havde ved året begyndelse. Frem til 1862 var konfirmationen kriteriet for optagelse i lægdsrullen, og derfor kan den nedre grænse for optagelsen svinge en smule. Den øvre grænse viser, hvornår man senest blev slettet. I mange tilfælde blev mændene dog slettet tidligere, eksempelvis når de var i slutningen af 20'erne.

Hvis man blev erklæret uegnet til militærtjeneste, eller hvis man af andre grunde blev fritaget, kunne man slettes af rullen, før den øvre grænse var nået. Husmænd og gårdmænd blev ofte stående i rullen, men kunne mod forelæggelse af fæstebrev eller skøde undgå at blive indkaldt til militærtjeneste.

Sidst i 1800-tallet er mønstret for de fleste værnepligtige følgende:

Blev optaget i rullen som 18 årig
Kom på session som 20-årig
Aftjente sin militærtjeneste som 22-årig

Den alder, hvor man stod i rullen

	Nedre grænse	Øvre grænse
1788-1808	0 år	36 år
1808-1849	0 år	45 år
1849-1869	14/15* år	38 år
1869-1912	17/18** år	38 år
1912-	18 år	26 år

* Det år, hvor drengen blev konfirmeret.

** Det år, hvor drengen fyldte 18 år.

SÆRLIGT FOR KØBSTÆDER

Købstæderne var oprindeligt udenfor lægdsinddelingen. Men eftersom mange værnepligtige fra landet flyttede til byen, blev købstæderne i 1843 selvstændige lægd. Før dette år blev tilflyttere registreret i det tilgrænsende landlægd. Eks. blev værnepligtige i København indtil 1833 registreret i Københavns Amts 1. lægd (Hvidovre) og fra 1833-1843 hos krigskommissæren for 1. sjællandske distrikt.

År der driller - ændring af indskrivningsalderen

I 1849 blev der ændret radikalt på indskrivningsalderen. Før 1849 blev alle drenge indskrevet i rullen, når de blev født. Efter 1849 blev drengene optaget i rullen i det indskrivningsår, hvor de blev konfirmeret. Dette skete i reglen i 14/15 års alderen. Samtidig blev det indført, at hvis drengen var af en anden tro og derfor ikke blev konfirmeret, skulle han indskrives i sit 15. år.

Ændringen i indskrivningsalderen betyder, at en masse drenge "forsvinder" ud af rullerne efter 1849. Det skyldes, at alle ikke-konfirmerede blev slettet af rullen. Disse drenge blev så genoptaget efter deres konfirmation eller senest i deres 15ende år.

Eksempel

En dreng født i 1840 er at finde i rullen indtil 1848. I 1849 mangler han. Det skyldes, at han kun er 8 år, da ændringen af indskrivningsalderen træder i kraft. Han genoptages i rullen i 1854/55 ved sin konfirmation.

Et godt tip! Forsvinder din forfader fra rullen i 1849, så prøv rullen det år, hvor han bliver konfirmeret. Finder du ham ikke - prøv så at følge en far eller en bror, da familien kan være flyttet i mellemtiden.

Hvilket bogstav har lægdsrulleåret?

I lægdsrullerne er benyttet bogstaver i stedet for årstal. Når du skal bruge lægdsruller, skal du derfor vide, hvilket bogstav, der står for det lægdsrulleår, som du er interesseret i. Bogstaverne blev genbrugt. Eksempelvis kan bogstavet Q stå for årene 1841, 1866, 1892, 1918 og 1944. Oversigten viser litreringen.

A	B	C	D	E	F	G	H	J	K	L	M	N	O	P	Q	R
1793	1794	1795	1796	1797	1798	1799	1800	1801	1802							
1803	1804	1805	1806	1808	1809	1810	1811	1812	1813	1814						
1815	1816	1817	1818	1819	1820	1821	1822	1823	1824	1825						
1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842
1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867
1877	1878	1879	1880	1881	1882	1883	1884	1885	1886	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893
1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919
1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945

S	T	U	V	X	Y	Z	Æ	Ø
1842	1834	1844	1845	1846	1847	1848	1849	1850
1868	1869	1870	1871	1872	1873	1874	1875	1876
1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902
1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1952	1953

Lægdsrulleår - ikke kalenderår

PAS PÅ - for indtil 1843 (bogstav T) er et lægdsrulleår ikke det samme som et kalenderår.

1793-1802: november - oktober, gælder alle ruller

1803-1806: november - oktober, gælder til- og afgang

1803-1806: maj - april, gælder hovedruller

1808-1842: maj - april, gælder alle ruller

Ex: Lægdsrulle J: 1812 = maj 1811 - april 1812

Det betyder, at hovedparten af lægdsrulleåret med litreringen J = årstallet 1812 rent faktisk dækker over 9 måneder i 1811!!!

Lægsåret R: 1842 = maj 1841 - april 1842.

Lægdsåret S: 1842 = maj 1842 - december 1842.

1843- : januar - december, gælder alle ruller

Bemærk desuden, at kalenderåret 1952 fik både bogstavbetegnelsen Z og Æ.

To årstal efter 1871

Efter 1871 er der på ryggen af lægdsrullebindene fra de centrale udskrivningsmyndigheder påført to årstal, eksempelvis 1872 og 1890. Det første årstal (1872) oplyser fødeåret for dem, der er optages i rullen, fordi de har nået den registreringspligtige alder. Det andet (1890) fortæller, hvilket år rullen er ført. Det sidste årstal har betydning, når du skal følge flytninger, da det er dette år, der med bogstavsbetegnelse krydshenvises til.

Læs mere om flytninger i eksempel 5 og 6 >

Hvad kan du finde i lægdsrullerne ?

Lægdsrullerne blev ført på fortrykte sider. De øverste fortrykte felter viser, hvilke oplysninger du stort set altid kan finde i lægdsrullerne. Ud over disse standardoplysninger kan du være heldig at finde oplysninger

om flytning, hvilken militær enhed vedkommende har været indkaldt til samt en række andre oplysninger om helbred, lovovertrædelser osv. Du kan se flere eksempler længere fremme i folderen.

Eksempel 1. Standardoplysninger i rullen

A. Hovedrulle fra Holbæk Amt, 1793, lægd 19
Allerede i de tidligste ruller er anvendt fortrykte skemaer

Gamle løbenummer fra tidligere rulle Navn på fader samt på den værnepligtige Fødested Alder Opholdssted Anmærkningsfelt, hvor en række forskellige oplysninger kan stå, varierer over tid

Gamle løbenummer fra tidligere rulle	Nyt løbenummer i denne rulle	Navn på fader samt på den værnepligtige	Fødested	Lægds nr.	Alder	Højde	Opholdssted	Anmærkningsfelt
No.	No.	Husfædrenes og Mandflabets Navne	Fødested	Lægds nr.	År	Tom.	Sted	ninger.
165	115	Lars Larsen Niels	Nr. Jernløse	19	29	66	Nørup	Recrut K: R: 87
166	116	Lars Larsen Niels	Hannerup	20	20	64	Nørup	Recrut K: R: 87

Indførslen handler om Niels, søn af Lars Larsen. Faderens navn står øverst.

Født i Nr. Jernløse 29 år

66 tommer
Opholder sig i Nørup

Recrut K: R: 87. Formentligt indkaldt til Kongens eller Kronens regiment i 1787.

B. Tilgangsruhle Frederiksborg og Holbæk Amt, 1842, lægd 10

Herunder ses et eksempel på en tilgangsruhle fra 1842. Kolonnernes overskrifter svarer stort set til de tilsvarende i 1793. Der er dog enkelte ændringer.

Rullens litra står her, litra R for 1842
(se oversigt over litreringer side 9)

I en del ældre ruller står fødselsdagen
i vedtegningsfeltet

Litr.	Fødsels- No.	Navn.	Fødested.	Moder.	Fødested.	Opholdssted.	Vedtegning.
R	438	Ole Nielsen Jens	Hollerød			Spinnestad	den 4. juli 1841,

Indførslen er for Jens,
søn af Ole Nielsen

Jens er født den 4. juli 1841 og
således optaget i rullen fra fødslen

C. Omskrevet rulle. 2. udskrivningskreds, 1897 (fødte 1868, omskrevet 1886), lægd 249

I de nyere ruller er den værnepligtiges navn og faderen eller moderens navn skilt ud i to kolonner. Fødselsår og fødselsdag erstatter kolonnen med alder. Der er tilføjet en kolonne med afdeling, en om hvornår den værnepligtige er mødt til samt om, hvornår han er hjemsendt fra militærtjeneste.

Den værnepligtige og feltet med
faderen / forældre er blevet adskilt

Peder har været ind-
kaldt til 24. batallion

Her kan vi se, at Peder mødte til
militærtjeneste den 1. 11. 1887 og
blev hjemsendt d. 12. 11. 1888

Lægdets Nr. 249.

Bogstav.	Nr.	Den Værnepligtiges fulde Navn.	Faderens eller Moderens Navn og Stilling.	Fødested.	Fødselsår og Fødselsdag	Afdeling.	Modt.	Hjemsendt.
R	21	Peder Thomassen	Arbejdsmed. Tho- mas Hansen	Vester Ulslev	1864 d. 12/7	24. batt.	d. 1/11 87	d. 12/11 88
Vedtegninger:		U.A. 1887		Ei mødt 1893-96, er i Amerika, tilbales efter § 28 og 51.			1894	1896
							1898	1900

Vedtegningsfeltet er blevet flyttet i forhold til de tidligere skemaer

Vedtegningen viser, at Peder er taget til USA uden at have fået flyttegodkendelse. Vedtegningen betyder, at Peder bør tiltales efter §28 og 51, hvis han møder igen.

SE OGSÅ...

emnearket om værnepligt. På arket er kort beskrevet, hvordan du bruger lægdsrullerne i selvbetjeningsmagasinet

Hvordan finder du ruller til selvbetjening

For at finde en person i lægdsrullen er du nødt til at kende personens navn, opholdssted og cirka år for hans optagelse i lægdsrullen. Når du har de oplysninger, afhænger den videre fremgangsmåde af, om du er interesseret i oplysninger før eller efter 1861 - og om du vil se i ruller fra de centrale eller regionale myndigheder.

Skal du bruge lægdsruller fra de centrale udskrivningsmyndigheder før 1861

- 1) Start med at finde ud af, hvilket sogn du er interesseret i. Ud fra stednavnet kan du finde sognets navn i **Postadressebogen**, som står i garderoben.
- 2) Når du har fundet sognenavnet, slår du op i oversigten "**Lægdsruller - sognefortegnelse og forkortelser**". Den står i selvbetjeningsmagasinet. Oversigten er ordnet alfabetisk efter sognenavn.
- 3) **Find dit sogn i oversigten**. Noter hvilket amt og hvilket lægd dit sogn hører under på det tidspunkt, som interesserer dig.
- 4) Slå herefter op på side 5-6 i registraturen: "**Lægdsruller - Gruppefortegnelse og forkortelser**". Her finder du en oversigt over amterne, hvilke opstillingsgrupper rullerne fra det enkelte amt tilhører samt sidehenvisninger til detaljerede oversigter over de enkelte lægdsrullebind længere fremme i registraturen.
- 4) Noter opstillingsgruppe, lægdsnummer og bindnummer for den rulle du er interesseret i.
- 5) **Gå ud i selvbetjeningsmagasinet** og find den rulle, du skal bruge. Rullerne er opstillet efter gruppe og under hver gruppe kronologisk efter registraturen.

Skal du bruge lægdsruller fra de centrale udskrivningsmyndigheder efter 1861

- 1) Start med at finde ud af, hvilket sogn du er interesseret i. Ud fra stednavnet kan du finde sognets navn i **Postadressebogen**, som står i garderoben.
- 2) Når du har fundet sognenavnet, slår du op i oversigten "**Lægdsruller - sognefortegnelse og forkortelser**". Den står i selvbetjeningsmagasinet. Oversigten er ordnet alfabetisk efter sognenavn.
- 3) **Find dit sogn i oversigten**. Noter hvilken udskrivningskreds og hvilket lægd dit sogn hører under på det tidspunkt, som interesserer dig.
- 4) Der er ikke udarbejdet en egentlig lægdsrulleregistratur for tiden efter ca. 1861. Gå derfor direkte ud i **selvbetjeningsmagasinet** og find den rulle på hylden, som du er interesseret i. Rullerne er opstillet efter udskrivningskreds, og inden for hver udskrivningskreds står rullerne kronologisk.

Skal du bruge københavnske ruller fra de regionale udskrivningsdistrikter

- 1) Slå den person du ønsker at finde op i de **navneregistre** fra 1847-1940, som står i selvbetjeningsmagasinet. Der er et registerbind for hvert år. Indtil 1902 er personer født udenfor København indført i første halvdel af bindet under deres fødested og personer født i København opført i sidste halvdel af bindet efter efternavn. Fra 1903 og frem er hele navneregistret opdelt efter navn på personen.
- 2) Når du har fundet den person du søger, noterer du det løbenummer, som står ud for personen. Herefter går du i de tilhørende lægdsruller for det pågældende år. Her vil personerne være opført i løbenummerrækkefølge.

HJÆLPEMIDLER LÆGDSRULLER

Du kan i garderoben og i selvbetjeningsmagasinet finde følgende hjælpemidler til lægdsrullerne:

SOGN TIL LÆGD > Sognefortegnelser og forkortelser

Sogneordnet oversigt over de enkelte sognes lægdsnumre og deres amt eller udskrivningskreds.

SOGN TIL LÆGD > De brune kasser

Dækker kun sognene på Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm!

LÆGD TIL SOGN > Lægdsrullenøgle 1870

Oversigt over ændringerne i den administrative opdeling af udskrivningsvæsenet på det pågældende tidspunkt.

REGISTRATUR > Lægdsruller - Gruppefortegnelse og forkortelser

Fortegnelse over lægdsruller 1789 - ca. 1863. Registratur over ruller fra de centrale udskrivningsmyndigheder før ændringen i udskrivningskredsene i 1861.

REGISTRATUR > Lægdsruller 1830 - 1930.

Registratur over lægdsrullerne for de regionale udskrivningskredse på Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm. Indeholder både de københavnske lægdsruller, som står i selvbetjeningsmagasinet samt lægdsruller, som skal bestilles i Daisy.

Se eksempler på brugen af hjælpemidler næste side >

Eksempel 2. Hjælpemidler til lægdsrullerne

Du har navnet på en person (Peder Jensen), som du ved er født i 1838 i Rorup sogn

Start med at gå ind i "Sognefortegnelser og forkortelser" og find Rorup >

SOGNEREGISTER R				
Rorslev	1791-1810	fy. dist.	Hindsgavl a.	lægd 12
	1811-1850	fy. dist.	Odense a.	lægd 103
	1851-1859	4. u. dist.	Odense a.	lægd 103
	1860-1913	3. u. kreds		lægd 217
Rorup	1791-1850	1. sj. dist.	Roskilde a.	lægd 44
	1851-1855	2. u. dist.	Roskilde a.	lægd 44
	1856-1861	2. u. dist.	København a.	lægd 40
	1862-1913	1. u. kreds		lægd 44
		2. u. kreds		383

Af oversigten kan du se, at Rorup sogn i 1838 hørte til Roskilde Amt og havde lægsnummer 44.

Gå nu i "Lægdsruller - Gruppefortegnelse og forkortelser" side 4-5 og find ud af, hvilken opstillingsgruppe Roskilde Amt hører til >

Amt	Gruppe	Side
Ringsted	2	s. 33
Roskilde	1	s. 19-21
Rugård	3	s. 50

Her fremgår det at Roskilde var gruppe 1 og detaljeret registratur skal findes på siderne 19-21. Slår du op på side 21, finder du nedenstående rulle >

Årstalsbogstav	hvd. = hovedrulle, tilg. tilgangsrulle	Bindnummer
1838	N	151 M 2398
1839	hvd.	158 M 2401
1840	tilg. P	159 M 2401-02
1841	Q	162 M 2403

Du kan nu gå ud i selvbetjeningsmagasinet og finde rullen i gruppe 1.

Se hvordan lægdsrullen ser ud i eksempel 4 side 16 >

Hvilke ruller må du se ?

Lægdsruller er først tilgængelige, når de er 75 år gamle - regnet fra det år, den sidste notering blev foretaget i rullen. Det betyder i praksis, at de fleste ruller er tilgængelige 90 år efter det år, hvor de er påbegyndt. Det skyldes, at de fleste ruller er blevet benyttet i minimum 11 år fra de er påbegyndt.

Ønsker du at se en rulle, som ikke er umiddelbart tilgængelig, kan du søge om adgang. Spørg i vejledningen eller læs om **Adgang til arkiverne** på www.sa.dk >

Følg en person i samme lægd

De personer, som er nemmest at finde og følge i lægdsrullerne, er naturligvis de hjemmefødslinger, som aldrig forlader hjemsoget. De bliver stående i rullerne for det lægd, hvor de oprindeligt er ind-

skrevet, indtil de slettes af rullen. Herunder er vist et eksempel på, hvordan du kan følge en person i samme lægd.

Eksempel 4. Samme person i samme lægd før 1861.

Vi søger en Peder Jensen, som vi ved er født i 1838 i Rorup sogn. Ved at bruge hjælpemidlerne (se eksempel 2) har vi fundet frem til en **tilgangsliste, litra N (1838), gruppe 1 (bind 151), Roskilde Amt (landsogne)**. Slår vi op i listen under lægd 44 finder vi Peder Jensen.

Detail Rulle

Litr.	Løbe- No.	Navn.	Fødested.	Al- der.	Høi- de.	Opholdssted.	Betegn.
		Faderens navn, Jens Nielsen, står øverst.					
	124	Peder Jensen	Rorup				20 Okt.

Peter er ikke slettet af rullen (sker typisk ved overstregning) og der er ingen krydshenvisning til en anden rulle. Han bør derfor være at finde i den næste hovedrulle for samme lægd. Går du tilbage i registraturen, vil du se, at den næste hovedrulle fra Roskilde Amt er **hovedrulle, litra O (1839), gruppe 1 (bind 158), Roskilde Amt**. Du henter rullen i selvbetjeningsmagasinet og slår spændt op under lægd 44, gl. no. 124 og finder Peter.

Lille Peder er født den 20. oktober. Længere oppe på siden fremgår det, at han er født i 1837. Når han er opført i tilgangsruellen for 1838 skyldes det, at lægdsrulleåret ikke er identisk med kalenderåret (se side 9). Således dækker lægdsrulleåret N (1838) over kalendermånederne maj 1837 til april 1838.

Krydshenvisning mellem de to ruller

Gl. No.	Ryt No.	Navn.	Fødested.	Al- der.	Høi- de.	Opholdssted.	Betegn.
124	88	Peder Jensen	Rorup				
		Jens Nielsen	Rorup				
		Jens Nielsen	Rorup				

Lægdsnummeret står ofte øverst på siden som her

Se i eksempel 2 på side 1 hvordan vi v.h.a. hjælpemidlerne fandt den første rulle

Systemet når du skal følge en person i samme lægd er således meget enkelt. I hovedrullerne er der to kolonner med "Gl. No." og "Nyt No.". "Nyt No." er det nye løbenummer, som personen har fået i rullen. "Gl. No." henviser til det (nye) nummer, som personen havde i den foregående hovedrulle. Ser du i en tilgangsrulle, vil der derimod IKKE være en kolonne til gammelt nummer, da personerne i tilgangsrullerne enten er flyttet til lægdet eller optaget i rullen for første gang og derfor IKKE har et gammelt nummer i den foregående hovedrulle.

Vi vil gerne følge lille Peder videre. Vi kigger derfor i registraturen igen. Næste relevante rulle er **hovedrulle, litra Q (1842), gruppe 1 (bind 167), Roskilde Amt (landsogne)**. Vi ved, at Peder i sidste hovedrulle havde løbenummer 89, så vi leder under lægd 44 efter gl. no. 89 i den nye rulle. Her finder vi igen Peder.

Gl. No.	Nyt No.	N a v n.	Fødested.	Ål-der.	Høi-de.	Opholdssted.	Betegnning.
87	64	Jens Andersen Mieser	Rovng.	4.		Høiby	
89	65	Jens Nielsen Pedersen	Høiby	4.			

Peder har i rullen fået nyt no. 65. Der er desuden henvisning til Peders nummer i den forrige hovedrulle - nr. 89.

Vi vil ikke forlade Peder endnu, men eftersøger den næste relevante rulle. Det er **hovedrulle, litra U, 1844, gruppe 1 (bind 178), lægd 44**. Vi finder Peder under gammelt no. 65 og nyt no. 56.

Gl. No.	Nyt No.	N a v n.	Fødested.	Ål-der.	Høi-de.	Opholdssted.	Betegnning.
65	56	Jens Nielsen Pedersen	Høiby	7		Høiby	

Og her forlader vi Peder, som nu er blevet 7 år og stadig bør i Høiby, hvor han er født.

Følg en persons flytninger i samme amt

Alle værnepligtige skulle indberette til lægdsformændene, når de flyttede. Flytninger blev noteret i rullerne med krydshenvisninger, som gør det muligt at følge en person fra rulle til rulle. Herude er vist

eksempler på, hvordan sådanne krydshenvisninger ser ud, når en person flytter indenfor samme amt / udskrivningskreds. På side 22 kan du se et eksempel på flytning mellem to forskellige udskrivningskredse.

Eksempel 5. Følg en person fra amt til amt før 1861.

Vi er interesseret i at finde en Jens, søn af Niels Pedersen, som er født i 1786 i Nørre Jernløse sogn. Ham vil vi gerne følge i lægdsrullen, da vi gerne vil vide, hvor han har gjort militærtjeneste. I oversigten "**Sognefortegnelse og forkortelser**" finder vi ud af, at Nørre Jernløse sogn ligger i Holbæk Amt og har lægdsnummer 19. Vi går i "**Lægdsruller - Gruppefortegnelse og forkortelser**" og finder den tidligste rulle fra Holbæk Amt, nemlig **hovedrulle, gruppe 1 (bind 6), Holbæk Amt (1792)**. Her finder vi lægd 19 og finder lille Jens.

Løbes No.	Huusfædres og Mandskabets Navne.	Fødested.	Ålder. År.	Størrelse. Sommer.	Opholdssted.	Anmærkning.
136	Niels Pedersen	Reistrup	8		Reistrup	

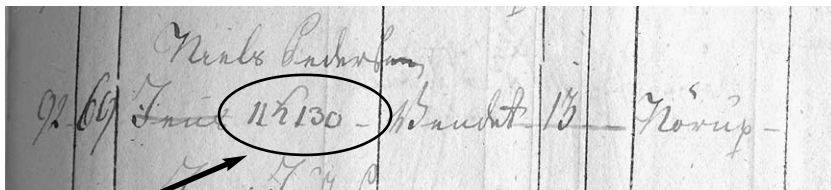
Jens har fået løbenummer 137 i lægdsrullen og opholder sig i "Reistrup" - moderne Regstrup. Når der ikke er noget gammelt nummer på Jens skyldes det, at der er tale om den første hovedrulle for Holbæk Amt. Lægdsystemet er derfor i sin vorden.

Vi går til den næste hovedrulle fra Holbæk Amt, nemlig **hovedrulle, litra A (1793), gruppe 1, bind 15, Holbæk Amt**. Her finder vi igen Jens under lægd 19 på gammelt no. 137, nyt no. 92.

137 92	Niels Pedersen	Reistrup	9		Reistrup	
--------	----------------	----------	---	--	----------	--

Vi vil prøve at følge Jens videre og tager fat i den næste hovedrulle for lægd 19, nemlig **hovedrulle, litra D (1796), gruppe 1, bind 28, Holbæk Amt**.

Vi finder her Jens, som nu er blevet 13 år. Vi kan her se at Jens flytter til et andet lægd. Det fremgår tydeligt ved at Jens' navn er streget ud og der er tilføjet en krydssignatur efter navnet - nemlig 11 h 130.

Flyttehenvisningen skal læses på følgende måde:

11 = flytter til lægd 11 i Holbæk Amt

h = årstalsbogstav, som står for 1800.

130 = Jens' nummer i den pågældende lægdsrulle

Vi kan med de oplysninger gå i "Lægdsnøgle 1870" og se, at lægd 11 er Søstrup sogn ligeledes i Holbæk Amt.

Faktisk ligger Søstrup lige ved siden af Regstrup.

HENVISNINGER

Krydshenvisninger mellem ruller fra forskellige lægd læses altid således - ciffer for ciffer:

1. Amt / udskrivningskreds
2. Lægd
3. Årstal
4. Løbenummer.

Flyttes indenfor det samme amt - udelades amtsbetegnelsen som det ses i eksemplet på denne side. Se eksempel på henvisning ved flytning mellem udskrivningskredse på side 22.

Med disse oplysninger kan vi eftersøge Jens i rullerne fra Søstrup. Vi finder ham i **tilgangsrulle, litra h (1800), gruppe 1, bd. 38, Holbæk Amt**. Her slår vi op under lægd 11. Vi finder ganske rigtigt Jens i rullen under det forventede løbenummer 130.

Lit. No.	Navne.	Fødested.	Al. Der.	Her. der.	Nu havende Opholdssted.	Vedtegninger
130	Niels Andersen	Søstrup	14	19	Søstrup	19 69

Der er i tilgangsrullen henvisning til den rulle, som Jens kom fra. Under vedtegningerne fremgår det ganske rigtigt, at Jens er kommet til Søstrup fra lægd 19 og her havde nummer 69.

I rullen finder vi endnu en krydshenvisning - nemlig 19 j 300.

Fra tidligere ved vi, at denne krydshenvisning skal læses på følgende måde:

19 = lægd nr. 19 (i samme amt, altså Holbæk)

J = litra J = 1801

300 = løbenummer 300.

Det ses også af rullen, at Jens opholder sig i selve Søstrup

Jens har fået hjemme og er flyttet tilbage til sit hjemlægd i Nørre Jernløse. Vi finder straks **hovedrulle, litra J (1801), gruppe 1 (bd. 39), Holbæk Amt** og slår op under lægd 19. Og her finder vi ganske rigtigt Jens som nummer 300. På ordenligste vis fremgår det af vedtegningerne at han kommer fra lægd 11 nummer 130.

Al. No.	Her. No.	Fædrenes og Sønnernes Navne.	Sønnernes Fødested.	Alder. Her. No.	Nu havende Opholdssted.	Vedtegninger
300	171	Niels Andersen	Søstrup	14	Nørre Jernløse	19 300 - 11 130

Og vi finder også den oplysning, som vi søgte. I 1804 er Jens blevet indkaldt som husar i en alder af cirka 21.

Flytning på tværs af amt eller udskrivningskreds

Det er altid nemt at se, hvis en person flytter på tværs af amts- eller (efter 1861) kredsgrænser. I sådanne tilfælde har krydshenvisningen som forreste

del fået tilføjet navnet på det amt eller den udskrivningskreds, som der flyttes til. Hvordan det ser ud i lægdsrullerne er vist i dette eksempel.

Eksempel 6. Følg en person på tværs af udskrivningskreds efter 1861

I tilgangsrulle for 3. udskrivningskreds, bd. 206, litra G (1909), lægd 222a, finder vi Anders Jørgen Petersen. Han optages i rullen i forbindelse med, at han når lægdsrullealderen. Den er på dette tidspunkt 18 år, hvilket også passer fint med, at Anders er født i 1891.

I rullen ser vi nederst under vedtegningerne følgende signatur: 2 - 35 - g - 44. Signaturen er 4-leddet. Det betyder, at der er tale om flytning på tværs af amt eller udskrivningskreds. Anders er derfor flyttet til en anden udskrivningskreds og derved også et andet lægd.

Krydshenvisningen skal læses på følgende måde:

2 = Anders er flyttet til 2. udskrivningskreds

35 = Anders er i 2. udskrivningskreds blevet optaget i rullen for lægd 35

g = litra G = Anders er blevet optaget i den nye rulle i lægdsrulleåret 1909

44 = Anders' nye løbenummer i den nye rulle

Rulle fra 3. udskrivningskreds

Lægds Nr. 222a				1891.	d.	d.
J. M.	Anders Jørgen Petersen.	Alb. med. Anders Peter Petersen.	Idis.	d. 18/11.		
Vedtegninger: Petr.						

2 - 35 - g - 44.

Udskrivningskreds
(før 1861 amt)

Lægd

Årstalslitring

Løbenummer

Vi ved nu, at vi skal finde Anders i en tilgangsrulle fra 2. udskrivningskreds fra 1909, som indeholder lægd 35. Vi går derfor ud i selvbetjeningsmagasinet og leder på hylderne. Her finder vi følgende:

Tilgangsrulle, 2. udskrivningskreds, bd.204, litra G (1909), lægd 35

Fra krydshenvisningen ved vi desuden, at vi Anders gerne skal være indført med nyt løbenummer 44 i rullen. Kigger vi under løbenummer 44 genfinder vi ganske rigtigt Anders Jørgen Petersen. Og rulleføreren har været grundig, for under Anders ses der både en tilbagevisning til den rulle han kom fra - men også en fremvisning til endnu en rulle.

Tilbagevisning til den tidligere rulle

Rulle fra 2. udskrivningskreds

Lægdet Nr. 35

Bogstav.	Nr.	Den Vænepligtiges fulde Navn.	Faderens eller Moderens Navn og Stilling.	Fødested.	Fødselsaar og Fødselstog.	Afdeling.	Mødt.	Hjemsendt.
G.	44	Anders Jørgen Petersen.	Arbmd. Anders Peter Petersen.	Idis.	1891. d. 18/11.		d.	d.
Vedtegninger: <i>Arb. No 09 fra 3-222a-G-11; Id. No. 5/09.</i>								

3-222a K-24

Fremvisning til ny rulle:
 3 = 3. udskrivningskreds
 222a = lægd 222a
 K = litra K = 1912
 24 = løbenummer

Rulle fra 3. udskrivningskreds, lægd 222a, 1912

H.	24	Anders Jørgen Petersen.	Arbmd. Anders Peter Petersen.	Idis.	1891. d. 18/11.			
Vedtegninger: <i>Arb. 2-35-G-44</i>								

Tilbagevisning til den tidligere rulle

Vi finder også den nye rulle i selvbetjeningsmagasinet: **Hovedrulle, 3. udskrivningskreds, bd. 215, litra K (1912), lægd 222a**. Og ganske rigtigt. Anders er flyttet tilbage til hjemsoget.

PERIODEN 1861-1870

I rullerne fra cirka 1861 til 1870 skete der en dobbelt nummerering af lægderne. Det skyldes, at man ved inddelingen af hele Danmark i seks udskrivningskredse i 1869/70, valgte at lade rullerne ordne efter den nye inddeling allerede fra ca. 1861. Derfor er der på hvert folioark i lægdsrullerne påført to lægdsnumre. Det ene er skrevet i hånden og er lig med det gamle nummer fra lægderne var nummereret inden for hvert amt. Det andet er påført med stempel på et senere tidspunkt og er lig med det nye nummer under udskrivningskredsen. Ved hjælp af Justitsministeriets "**Lægdsnogle 1870**" kan man gå fra det gamle lægdsnummer til det nye og omvendt.

Hvordan bruger jeg de københavnske ruller?

I selvbetjeningsmagasinet findes også en række af lægdsruller fra Staden København (1. lægd 1. udskrivningskreds) fra de regionale udskrivningsmyndigheder. Disse ruller er opstillet til selvbetjening, fordi der findes et detaljeret navneregister til rullerne og fordi de ofte indeholder flere detaljer end de

tilsvarende ruller fra de centrale udskrivningsmyndigheder. Her er vist et eksempel på, hvordan du slår op i navneregistret og finder den tilhørende rulle. Til slut prøver vi at sammenligne med den tilsvarende rulle fra de centrale udskrivningsmyndigheder.

Eksempel 7. De københavnske ruller

Vi er på udgik fra en Jens Peter Olsen fra Gjersløj. Vi starter derfor med at slå op i navneregistret fra 1883 og finder Jens Peter Olsen. Vi kan af midterkolonnen se, at han har løbenummer 1837.

Fødested	Navn	Løbenummer
Gudme	Lars Kasmussen Larsen...	1394
Gjersløj	Ole Peter Johansen...	1427
Gladsaxe	Jens Peder Jensen...	1530
Gjersløj	Jens Peter Olsen	1537

Indtil 1902 er personer født udenfor København indført i første halvdel af navneregistret under deres fødested. Personer født i København er indført i sidste halvdel. Efter 1902 er alle indført alfabetisk efter navn.

Vi går nu i de tilhørende lægdsruller for 1883 og finder løbenummer 1537. Det drejer sig om lægdsrullerne for **1. udskrivningskreds, 1. lægd** fra de regionale udskrivningsmyndigheder, som står til venstre for navneregistret. Her finder vi Jens Peter Olsen.

1537	Jens Peter Olsen	Intervallmanden Gjerløj	1865 2103	d. 12/187	d. 15/10
11		Frederik Olsen		4	3
Vedtegninger: Kjøbmagerg. 26-1.		Navnet forandret fra Petersen til Olsen if. Mini-		Jens Peter Olsen	
483 Læssøe 9-12		steriktes Kirke og Undervisnings-		2/5 89	
385 Capelvej 49-12		resol. af 25/78		10/89	
17-2 27/10 86 Filipvej 9-12		1887: 62. af 1. afprøvet. bef. af 15. 2. af 45		2/9	
p. 1. Sukkerallé 23-7		587 arkl. for 1888		3/10 91	
		30 993		R. R. - 765	

Her finder vi et væld af oplysninger om Jens Peter Olsen. Til venstre under vedtegninger står hans forskellige adresser i København og i midten en notering omkring en bevilget navneændring. Der er desuden detaljerede oplysninger om hans militærtjeneste.

Eftersom nummereringen går igen på tværs af rullerne på det regionale og det centrale niveau, kan vi uden problemer finde Jens som nr. 1537 i den tilsvarende rulle fra de centrale udskrivningsmyndigheder.

I selvbetjeningsmagasinet kan man også finde de tilsvarende ruller fra **1. udskrivningskreds, 1. lægd, litra G (1883)** fra det overordnede administrative niveau. Et hurtigt opslag leder under løbenummer 1537 leder frem til Jens Peter Olsen. Vi ser også tydeligt, at vi kan finde langt flere oplysninger i de regionale københavnske ruller end i rullerne fra de centrale udskrivningsmyndigheder.

1537	Jens Peter Olsen	Duholmfuldmægtig Frederik Olsen	Gjersløj	1865 d. 13. 13.	DIB	d. 17/7/87	d. 15/10/87
Bødtegninger:		1887 NB-S-45. af 18/15		5/9 87 erkl. Rist Udskr. - Act 1888. 20/87		2/9	3/1 9/9
2 - R 765.							

Vi kan af krydshenvisningen se, at Jens er flyttet til 2. lægd i lægdsrulle-år R, som er lig med 1893. Her har han fået løbenummer 765. I lægdsrullen fra Staden København står også noteret datoen for hans sletning af rullen, nemlig 30. 9. 1893.

Vil du følge Jens videre, skal du bestille rullen for 1. udskrivningskreds, 2. lægd i Daisy.

SE OGSÅ...

købefolderen
"Lægdsrulleforkortelser"
Her kan du finde nogle af
de mange forkortelser,
som anvendes i
lægdsrullerne

Læs mere

Anton Blaabjerg og Birgit Øskov: Lad os stå vagt og værne. Tillæg til Slægten - Forum for Slægts-historie. 1994.

Holger Hjelholt: Lægdsrullerne og deres betydning for slægtshistorisk forskning. (Fortid & Nutid, bd. 11, Kbh. 1935-36, s. 1-24).

Oversigt over udskrivningsarkivalier 1700-1788 i Landsarkivet for Nørre-jylland. Viborg 1972.

Knud Rasmussen: Lægdsvæsenet 1788-1914. (Arkiv, bd. 1, Kbh. 1965-66, s. 169-190).

Knud Rasmussen: Lægdsruller og deres tilblivelse. (Forordet i "Lægdsruller ca. 1830- ca. 1930 af-leveret af 1. og 2. udskrivningskreds" udgivet af Landsarkivet for Sjælland m.m., Kbh. 1965).

Jytte Skaaning & Bente Klercke Rasmussen: Find din slægt - og gør den levende. Kbh. 2003

Rudi Thomsen: Den almindelige værnepligts gennembrud i Danmark. Kbh. 1949.

Hjalmar Thorsteinsson: Sessionen i historisk perspektiv. Kbh. 1997.

